

Δρος ΚΥΠΡΟΥ ΧΡΥΣΑΝΘΗ

Ο ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΥΡΙΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ ΚΑΙ Η ΙΚΑΡΙΑ

ΑΝΑΤΤΗΘΗ ΕΚ ΤΩΝ ΚΥΠΡΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ, ΜΕ', 1981

ΛΕΥΚΩΣΙΑ

1981

Ο ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΥΡΙΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ ΚΑΙ Η ΙΚΑΡΙΑ

Ἡ ἀγωνιστικὴ θέση τοῦ Κωνσταντίνου Μυριανθόπουλου στὸν ἀπελευθερωτικὸ ἀγώνα τῆς Ἰκαρίας ὑπῆρξε ἀξιοσημειώτη. Ἡ σχετικὴ ἔκθεσή μου γι' αὐτὴν στηρίζεται (α) στὰ ἀπομνημονεύματά του, (β) σὲ ἔγγραφο ἀπὸ τὸ Ἱστορικὸ Ἀρχεῖο τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν τῆς Ἑλλάδος, (γ) σὲ ἀποσπάσματα ἀπὸ τὸ βιβλίο «Πρακτικῶν» τῆς «Ἐλευθέρας Πολιτείας Ἰκαρίας» καὶ (δ) ὡς «Ἐπίμετρο» στὶς ἀναφορὰς ἀπὸ τὸ βιβλίο τοῦ Χαραλάμπου Γ. Παμφίλη.

Ὅμως θεωρῶ ἀπαραίτητο καὶ πρέπον νὰ προτάξω μὲ δυνατὴ συντομία λίγα στοιχεῖα ἀπὸ τὸν βίο καὶ τὴν πολιτεία του.

Ἀπὸ τὴν «Αὐτοβιογραφία» του καταχωρῶ ἐδῶ τὸ βιογραφικὸ του σημείωμα:—

Κωνσταντῖνος Μυριανθόπουλος

Πατὴρ Χατζηγιάννης Παπᾶ Μάρκου, μήτηρ Εὐγενία Παπασάββα.

Ὁ Κων/νος Μυριανθόπουλος ἐγεννήθη (εἰς Πρόδρομον Μαραθάσας) τὴν 8.1.1874, ἐβαπτίσθη ἐν Κύκκῳ τὸν Φεβρουάριον 1874 ὑπὸ τοῦ Ἱερομονάχου Μακαρίου Μελιφρονίδου ἐκ Μηλικουρίου, ἀποφοίτου τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἱεροσολύμων. (Ἀπέθανεν ἐν Λονδίῳ τῷ 1883 ὢν ἱερεὺς τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος).

1881 εἰς Λευκοσίαν (Ἀρχιεπισκοπῇ)

1884 εἰς Ἱεροσόλυμα ἐπὶ ἓνα μῆνα, εἶτα ἐν Λεμεσῶ

1884-89 εἰς Λευκοσίαν

1889-90 εἰς Πρόδρομον

1890 εἰς Ἱεροσόλυμα-Βηθλεὲμ-Γαλλικὴν Σχολὴν

1891-92 εἰς Βηρυτὸν-Σχολὴν Μαρωνιτῶν-Δαμασκὸν

1892-94 εἰς Θεολογικὴν Σχολὴν Χάλκης

1894 εἰς Ἱεροσόλυμα

1895-97 ἀσθενήσας εἰς Κύπρον Μητρόπολιν Λάρνακος

1897-99 εἰς Δαμασκὸν φοιτῶν καὶ εἰς Σχολὴν τῶν Λαζαριστῶν καὶ ὡς Γραμματεὺς τῶν Ἑλλήνων Ἀρχιερέων

1899-1900 εἰς Βηρυτὸν

1900 Ἰούλιον εἰς Ἀθήνας

Σ' ἓνα σύντομο σημείωμα ὁ Ἀνδρέας Μιτσίδης («Ἀπόστολος Βαρνάβας», 1962) καταγράφει τὸν βίο καὶ τὴν πολιτεία τοῦ Κ. Μυριανθόπουλου. Βιογραφικὲς σημειώσεις ἀνυπόγραφα δημοσιεύτηκανε στὴν ἔφημερίδα «Ἐλευθερία» (Κύπρου), (1962) τὴν ἐπομένη τῆς κηδείας του. Τὶς τελευταῖες σημειώσεις μεταφέρω ἐδῶ:—

«Ὁ Κωνσταντῖνος Ι. Μυριανθόπουλος ἐγεννήθη τὸ 1874 εἰς Πρόδρομον Μα-

ραθιάσης. Ἐξεπαιδεύθη, τὸ πρῶτον ἐν Λευκωσίᾳ, ἀπὸ δὲ τοῦ 1890 εἰς ξένας Σχολὰς ἐν Ἱερουσαλῆμ, Βηρυτῶ καὶ Δαμασκῶ ὁπόθεν ἀπεστάλη ὡς ὑπότροφος τοῦ Πατριαρχείου Ἀντιοχείας εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τῆς Χάλκης τὸ 1892. Κατὰ τὸ ἀτυχεῖς ἔτος 1897, ὁπότε ἡ Πανσλαβικὴ Ἑταιρεία ἐξεγείρασα τὸν λαὸν τῆς Δαμασκοῦ κατὰ τοῦ Πατριάρχου Ἀντιοχείας Σπυρίδωνος ἐξηνάγκασεν αὐτὸν εἰς παραίτησιν (ἐκ τούτου ἐδημιουργήθη τὸ ζήτημα τῆς διαδοχῆς μεταξὺ Ἑλληνοφῶνων καὶ Ἀραβογλώσσων Ἀρχιερέων) ὁ ἀείμνηστος Μυριανθόπουλος ὑπῆρξε Γραμματεὺς τῶν Ἑλληνογλώσσων Ἀρχιερέων (1897-1899).

Τὸ 1900 μετέβη ἐκ Βηρυτοῦ εἰς Ἀθήνας χάριν σπουδῶν περὶ τὴν φιλολογίαν καὶ τὴν Νομικὴν, τῆς ὁποίας ἀνεκηρύχθη Διδάκτωρ, τυχὼν καὶ τῆς ἀδείας τοῦ Ἀρείου Πάγου. Κατὰ τὴν ἐν Ἀθήναις διαμονήν του διετελέσεν ἐνεργὸν μέλος τῆς Ἑταιρείας ὁ «Ἑλλητισμὸς» πολλὰ εἰσηγούμενος περὶ παντὸς ὅ,τι ἀφεώρα τὸν ὑπόδουλον ἰδίᾳ καὶ τὸν ἐν τῇ διασπορᾷ Ἑλλητισμὸν καὶ πρὸ πάντων τὰ Πατριαρχεῖα, ἔχων πρὸς τοῦτο ἀλληλογραφίαν πρὸς διαπρεπεῖς κληρικούς. Κατὰ τὸ ἔτος 1910 μετέβη εἰς τὴν νῆσον Ἰκαρίαν ὡς διοργανωτὴς καὶ ἐπόπτης τῶν σχολείων, ἐκτελῶν καθήκοντα Σχολάρχου καὶ Ἱεροκήρυκος, ὡς τοιοῦτος δὲ κατηγγέλλθη ὑπὸ τῶν Τουρκικῶν Ἀρχῶν ὡς ἀπεσταλμένος ἐξ Ἀθηνῶν ὑπὸ Ἑλληνικοῦ Κομιτάτου. Τὸ 1911 κατελθὼν εἰς Κύπρον ἐγκατεστάθη εἰς Λεμεσὸν ὡς δικηγόρος. Συνεπεῖα τῆς καταλήψεως τῆς Δωδεκανήσου ὑπὸ τῶν Ἰταλῶν κληθεὶς ὑπὸ τοῦ ἀείμνηστου Ἰωάννου Δραγοῦμη εἰς Ἀθήνας, ἀνέλαβεν ἐμπιστευτικὴν ἐθνικὴν ἀποστολήν εἰς τὴν Δωδεκάνησον τὸ 1912. Μεταβὰς εἰς τὴν Ἰκαρίαν ἐγένετο εἰς ἐκ τῶν κυρίων συντελεσῶν τῆς Ἰκαριανῆς Ἐπαναστάσεως (17 Ἰουλίου 1912) ὑποβοηθήσας μετ' ὀλίγον καὶ τὴν ἐπανάστασιν τῆς Σάμου (10 Σεπτεμβρίου 1910). Μετὰ ταῦτα ἐγένετο Σύμβουλος τῆς Ἐλευθέρας Πολιτείας Ἰκαρίας, μετὰ δὲ τὴν προσάρτησιν τῆς Νήσου (4 Νοεμβρίου 1912) ἀνετέθησαν εἰς αὐτὸν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν διοικητικὰ καθήκοντα.

Τὸ 1915 ἐπανελθὼν εἰς Κύπρον προσελήφθη ὡς Γραμματεὺς τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ ἀρχειοφύλαξ αὐτῆς. Τὸ 1920 διωρίσθη καθηγητὴς ἐν τῷ Παγκυπρίῳ Γυμνασίῳ — ἰδίᾳ τῆς Ἱστορίας — ἀσχολούμενος καὶ περὶ τὴν συλλογὴν γλωσσικῆς καὶ ἱστορικῆς ὕλης τῆς Κύπρου καὶ δὴ ἐπὶ Τουρκοκρατίας. Τὸ 1921 διωρίσθη Γραμματεὺς τοῦ Ἐθναρχικοῦ Συμβουλίου, καλουμένου τότε Ἐθνικοῦ Συμβουλίου. Τὸ 1934 ἐξεδόθη τὸ ἔργον τοῦ Κωνσταντίνου Μυριανθοπούλου «Χατζηγέωργάκης Κορνέσιος, ὁ διερμηνεὺς τῆς Κύπρου». Ὁ ἀείμνηστος Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου Μακάριος ὁ Β' ἐτύγγαθεν ἐξάδελφος τοῦ Κωνσταντίνου Μυριανθοπούλου.

Στὸ δημοσίευμα τῆς «Ἐλευθερίας» καταγράφονται καὶ ἀνέκδοτες ἐργασίες τοῦ Κ. Μυριανθόπουλου οἱ ἑξῆς: —

1. «Ἡ Κύπρος κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν ἐπανάστασιν». 2. «Ἡ Κύπρος ὑπὸ τοὺς Τούρκους μέχρι τοῦ 1878, ὁπότε περιῆλθεν εἰς τοὺς Ἄγγλους». 3. Τὸ ζήτημα τοῦ Πατριαρχείου Ἀντιοχείας (1897 — 1899). 4. Περὶ τῆς διοικήσεως τοῦ Λιβάνου

ἀπὸ διεθνoῦς ἀπόψεως 1906. 5. Ὁ βίος καὶ ἡ γλῶσσα τῶν Ἰκαρίων. 6. Ἡ ἱστορία τοῦ Δωδεκανησιακοῦ ζητήματος.

Πιθανὸν ἢ ἐργασία «Ἡ Κύπρος ὑπὸ τοὺς Τούρκους μέχρι τοῦ 1878» νὰ εἶναι ἐκείνη ποὺ δημοσιεύθηκε στὶς «Κυπριακὲς Σπουδές» (1973) μὲ τίτλο «Ἡ Κύπρος ἐπὶ τουρκοκρατίας (1570-1878)».

Μὲ τὴν εὐκαιρία καταγράφουμε τὶς κυριώτερες δημοσιεύσεις τοῦ Κ. Μυριανθόπουλου: —

1. Χατζηγεωργάκις Κορνέσιος, ὁ διερμηνεὺς τῆς Κύπρου, 1779-1809, ἤτοι Συμβολαὶ εἰς τὴν Ἱστορίαν τῆς Κύπρου ἐπὶ Τουρκοκρατίας (1570-1878), ἐν Λευκωσίᾳ, 1934.
2. Ἐρμηνευτικὸς Πίναξ τοῦ Ἱατροσοφικοῦ Μαχαίρα, στὸ βιβλίον «Ἱατροσοφικόν, συνταχθὲν ὑπὸ τοῦ Σκευοφύλακος τῆς ἐν Κύπρῳ Ἱερᾶς Μονῆς Μαχαίρα Μητροφάνους 1790-1867, Λευκωσία (Κύπρου), 1924, σελ. 165-191.
3. Στὶς «Κυπριακὲς Σπουδές»: —
 - (α) Ξενικαὶ λέξεις ἐν Κύπρῳ, τομ. IB', 1948, σελ. 113-121.
 - (β) Πατριαρχικαὶ ἐπιστολαὶ πρὸς τοὺς Ἀρχιεπισκόπους Κύπρου Χρῦσανθον καὶ Σινᾶ Κωνσταντῖνος, τομ. ΙΣΤ', 1953, σελ. 25-38.
 - (γ) Ἡ Κύπρος ἐπὶ Τουρκοκρατίας (1570-1878), τομ. ΛΖ', 1973, σελ. 85-102.
4. Στὴν «Ἑλληνικὴ Κύπρος»: —
 - (α) Ἡ ἐκκλησία καὶ οἱ ἀγῶνες αὐτῆς (σχόλιο), τομ. Α', 1949, ἀρ. 1, σελ. 8.
 - (β) Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος καὶ Ἐθνάρχης καὶ ἐκπρόσωπος τῆς νήσου, τομ. Α', 1949, ἀρ. 4, σελ. 8-9.
 - (γ) Κιαμὴλ Πασᾶς, ὁ Κύπριος Βεζύρης, μαθητὴς τῆς Ἑλληνικῆς Σχολῆς Λευκωσίας, τομ. Β', 1950, σελ. 310.
 - (δ) Ἑλληνομαθεῖς Τοῦρκοι ζητοῦν τὴν προστασίαν τῶν Ἀρχιεπισκόπων ἐπὶ Τουρκοκρατίας, τομ. Γ', 1951, ἀρ. 23, σελ. 56-57/70.
 - (ε) Δύο ἀνέκδοτοι ἐπιστολαὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου Ὑψηλάντου ἀναφερόμεναι εἰς τὴν ἐθνικὴν δρᾶσιν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἐθνομάρτυρα Κυπριανοῦ, τομ. Ε', 1953, ἀρ. 51, σελ. 146.
 - (στ) Ἡ ἑλληνικὴ Κύπρος ὑπὸ τοὺς Τούρκους, τομ. Ζ', 1955, ἀρ. 72, σελ. 56.
5. Στὰ «Κυπριακὰ Γράμματα»: —
 - (α) Ἐνα ἀνέκδοτον ἔγγραφον περὶ τοῦ Ἀδ. Κοραῆ, τομ. ΙΓ', 1948, ἀρ. 159-160, σελ. 296-298.

Μετὰ τὰ γενικά γιὰ τὸν Κ. Μυριανθόπουλο προχωροῦμε στὴ δημοσίευση τοῦ τμήματος ἐκείνου τῶν αὐτοβιογραφικῶν του σημειώσεων, πού σχετίζεται μὲ τὰ γεγονότα τῆς Ἰκαρίας. Παραλείπονται οἱ ἀναφορές του στὸν οἰκογενειακό του βίο μὲ (- - - -). Τὰ σημεῖα Σ10, ΣΜ, Σ11 δὲν ξέρομε τί σημαίνουν. Ἐπίσης ὁ «Μαροκάμπος» πρέπει νὰ διαβαστεῖ «Μαραθόκαμπος». Μιὰ ἄλλη παρατήρηση εἶναι ἡ ἐξῆς: στὴ δημοσίευση τῆς ἡμεριδᾶς «Ἐλευθερία» (1962) σημειώνεται πῶς ὁ Κ. Μυριανθόπουλος πῆγε στὴν Ἰκαρία τὸ 1910 (ἀντὶ 1909).

1912 εἰς Ἰκαρίαν

Κατόπιν προσκλήσεως τοῦ ἀειμνήστου Ἰωνος Στ. Δραγούμη διὰ κρυπτογραφικοῦ τηλεγραφήματος πρὸς τὸ ἐν Λάρνακι Ἑλληνικὸν Προξενεῖον, ὅπως μεταβῶ εἰς Ἀθήνας δι' ἔθνικὴν ἀποστολὴν εἰς Δωδεκάνησον — ἔνεκα τῆς καταλήψεως τῆς Ρόδου ὑπὸ τῶν Ἰταλῶν — ἀνεχώρησα ἐκ Λεμεσοῦ τὴν 5/18 Μαΐου 1912 Σάββατον, καὶ διὰ τῆς «Σαλαμίνας» εἰς Αἴγυπτον: ἐκεῖθεν εἰς Πειραιᾶ τὴν 9/22 Τετάρτην.

Ἔγρα 5-7 εἰς Ὑπουργεῖον Ἐξωτερικῶν παρὰ Ι. Δραγούμη ὅπου καὶ Δωδεκανήσιοι. Σύσκεψις καὶ ἐνέργειαι περὶ πάντων.

Μυστικὴ εἰδοποίησις καὶ ἐνθάρρυνσις Ι. Μαλαχίου εἰς Ἰκαρίαν περὶ τῆς ἀρτίξεως καὶ τῆς μελλούσης ἐκεῖ μεταβάσεώς μου.

Εἰς Ἰκαρίαν

Ἐκ Πειραιῶς τῆ 28/10 Δευτέρα 11 μ.μ. 29 Τρίτη εἰς Σῦρον. Ἐκεῖθεν εἰς Ἀγ. Κηρύκον Ἰκαρίας ὅπου ἀποβιβάζομαι ὥραν 7.30 μ.μ.

Πολλοὶ οἱ ὑποδεχθέντες προεξάρχοντος τοῦ Ι. Μαλαχίου, παρὰ τῶ ὁποίῳ καὶ πάλιν διέμενον.

Τὴν ἐπιούσαν ἐπίσκεψις εἰς Διοικητὴν κατ' οἶκον καὶ εἶτα εἰς τὸ Διοικητήριον τοὺς λοιπούς.

Ἐτοιμασία διὰ τὸ κίνημα

Τοῦτο ἐγένετο τὴν 17ην Ἰουλίου Τρίτην. Ἐλευθέρᾳ Πολιτείᾳ, ἧς ἐξελέγην Σύμβουλος. Πρόεδρος ὁ κ. Ι. Μαλαχίας.

Κατὰ τὸ κίνημα ἐκινδύνευσά, ἐδρυσκόμενος παρὰ τὴν οἰκίαν τοῦ Διοικητοῦ κατὰ τὴν ἀνταλλαγὴν τῶν πυροβολισμῶν.

Τὰ ἐν Σάμῳ

Τὴν 5ην Σεπτεμβρίου Τετάρτην ὥραν 10ην τῆς νυκτὸς κατέπλευσε τὸ «Αἰγαῖον» καὶ ἐπ' αὐτοῦ ὁ Θεμιστοκλῆς Σοφούλης μετὰ τινων ὀπλιτῶν. Παρέλαβον ἐκ τοῦ πλοίου καὶ ἐγκατεστήσαμεν εἰς διαφόρους οἰκίας.

Τὴν 6ην Πέμπτην, ὁ Σοφούλης ἐν τῷ Γραφείῳ μου ἐτοιμάσας προκήρυξιν πρὸς τοὺς Σαμίους.

Τὴν 7ην Παρασκευὴν περὶ τὴν αὐγὴν ὁ Σοφούλης διὰ πλοιαρίου εἰς (δὲν διαβά-

ζεται) καὶ ἐκείθεν εἰς Σάμον «Μαρόκαμπον».

Ἐγὼ δὲ διὰ τῆς «Ρούμελης» εἰς Βαθύ. Μεταβαίνω ἀπ' εὐθείας εἰς Ἑλληνικὸν Προξενεῖον, εἶτα εἰς Μητροπολίτην.

Τὴν νύκτα συγκέντρωσις Σοφουλικῶν εἰς Αἰγινήτου ὄπου ὠμίλησα πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ ἀγῶνος.

Ἡ ἐπανάστασις τῆς Σάμου 10 Σεπτεμβρίου Δευτέρα

Σύγκρουσις εἰς Βαθύ, ὥρα 1 μ.μ. Οἱ ἐπαναστάται ἀνωθεν — ἀντικρὺ εἰς τὸ δάσος τοῦ Κομαρεήκας — ἐπὶ λόφου τοῦ Μπαίρακτάση. Οἱ Τούρκοι βάλλουσιν ἐκ τοῦ στρατώνος.

Κατάπλους «Ρούμελης», ἐνῶ ἐτοιμαζόμεθα πρὸς ἀπόπλουν εἰς τὴν λέμβον βαλλόμεθα ὑπὸ τῶν Τούρκων. Δευτέραν φορὰν διατρέχω κίνδυνον.

Οὕτω — λήγει καὶ τὸ ζήτημα τοῦτο — ἀφοῦ ὅμως ἀπεβιβάσθησαν οἱ Τούρκοι — εὐτυχῶς κατέπλευσε τὸ Γαλλικὸν Πολεμικὸν «Μπρονίζ».

Πρόξενοι — Δυνάμεις — ὥστε μετὰ 2 ἡμέρας οἱ Τούρκοι ἔφυγον διὰ παντὸς ἐκ Σάμου.

Ἐν Ἰκαρίᾳ — διηρέθησαν οἱ δῆμοι διὰ τὴν Πρωτεύουσαν — μικροῦ δεῖν σύγκρουσις 30 Ὀκτωβρίου Τρίτη — πρὸς πρόληψιν δυσαρέστων — ὁ ἰατρὸς γράφει εἰς τὸ Ὑπουργεῖον καὶ μὲ προτρέπει νὰ μεταβῶ καὶ ὁ ἴδιος κομιστῆς τῆς ἐπιστολῆς. Οὕτω μετέβην εἰς Ἀθήνας 31 Τετάρτη.

1η Νοεμβρίου Πέμπτη ὥρα 10 εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐξωτερικῶν.

Κατάληψις Ἰκαρίας ὑπὸ τοῦ Τορπιλικοῦ «Θύελλα» τὴν 4ην Νοεμβρίου 1912 Κυριακῆν, καταπλευσαν αὐγὴν εἰς Εἶδηλον.

Δοξολογία καὶ Διάγγελμα.

5 Νοεμβρίου Δοξολογία ἐν τῇ Πλατείᾳ Ἁγίου Κηρύκου

Σαχτούρης — Κορομηλᾶς

Διὰ τὴν Διοίκησιν

Πολλὰ — ἄτινα ἀλλαχοῦ περιγράφω. Τέλος ἐδέχθην διορισθεὶς ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν τόγε νῦν ὡς Βοηθός, σταλέντος ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν τοῦ Σπύρου Σκαρπέτη Κορινθίου ὡς Διοικητικοῦ Ἐπιτρόπου. Τοῦ Ὑπουργοῦ κ. Ἐμμ. Ρέπουλη ὑποσχθέντος μοι ὅτι ταχέως θὰ τὸν ἀνεκάλη καὶ θὰ ἔμενον ἐγώ.

Τοῦτο ἐγένετο ὑπὸ τοῦ (ΣΙΟ (?)) Πεξοχάκι Κρητὸς Ἀρμοστοῦ τῆς νήσου τῷ 1914. Ἀλλὰ δι' ἐνεργειῶν ἐπιτηδείων ἢ Ἰκαρία ὑπήχθη εἰς τὴν Σάμον καὶ οὕτω ἐπανῆλθεν ὁ Σκαρπέτης μέχρις Ἀπριλίου 1915 ὅποτε καταργηθείσης τῆς Ὑποδιοικήσεως ἐφύγομεν ἀμφότεροι, μὴ δεχθεὶς θέσιν εἰς Χίον.

Ἡ οἰκογένειά μου εἰς Ἴκαρον 1913 Ὀκτωβρίου 4

Ἀφοῦ ἤδη τὸ β ο ν προσε (Σ11 (?)) ἐπὶ τῶν βράχων τῆς Ἰακάρου, ἐδέησε νὰ ἔλθῃ καὶ ἡ οἰκογένειά μου, ἐκ Λεμεσοῦ, ἀποτελουμένη ἐκ τῆς Μαρίας μου, τοῦ Γιάγκου μας νηπίου, τῆς πενθερᾶς μου Παρασκευῆς καὶ τῆς ψυχοκόρης Ἀθανασούλας, ἥτις ἀναθρέψασα τὴν σύζυγόν μου ἔμελλε ν' ἀναθρέψῃ καὶ τὰ τέκνα μου.

Οὕτω ἀφίχθησαν διὰ τοῦ «Βυζαντίου» ἐκ Κύπρου εἰς Πειραιᾶ τὴν 11 Ὀκτωβρίου 1913 Τρίτην, τὴν δὲ 2 Τετάρτην διὰ τοῦ «Αἰγαίου» εἰς Ἅγιον Κηρύκον. Ἐπισκέψεις κ.τ.λ.

Ἐκ τῶν προτέρων ἐμίσθωσα ὥραϊον οἶκημα εἰς «Φλέβες» τοῦ κ. Ζαχ. Κρ. (Σ 11 (?)) διαμένοντος συνήθως εἰς Αἴγυπτον Σύζυγος Παρασκευῆ καὶ 3 υἱοί). 1914 Ἰούλιον διὰ Μυτηλήρης

14 Ἰουλίου Δευτέρα ἐν Ἀθήναις. 15-16-21 Ὑπουργεῖα.

22 Ἰουλίου Τρίτη διὰ τῆς «Δάφνης» εἰς Τζιὰν — καὶ 23 ὥρα 9 π.μ. εἰς Μυτηλήρην — εἰς ξενοδοχεῖον Λυκαβητὸς — εἰς Μητρόπολιν ὁ φίλος μου Βασίλειος Ρομβόπουλος μεθ' οὗ ὥρα 6 εἰς οἰκίαν Γενικοῦ Διοικητοῦ Μ: Πατυχάκι — τὴν ἐπισοῦσαν εἰς Διοικητήριον ὅπου ὑπέβαλον αἰτήματα ὑπὲρ τῆς Ἰακάρου.

Σημ. Τὸ ταξίδειον ἐγένετο δαπάναις ἐμοῦ.

Ἐλλείπει μέσου συγκοινωνίας παρέμεινα ἐπὶ ἡμέρας εἰς Μυτηλήρην, ξενιζόμενος ἐνίοτε καὶ εἰς τὴν Μητρόπολιν.

Καὶ δύο ἀνέκδοτα

Ὅτε τὸ αὐτὸ ὑπέβαλα τὰ αἰτήματά μου ἵνα γίνωσι δημόσια τινὰ ἔργα ἐν Ἰακάρῳ διὰ νὰ ἐργασθῶσιν οἱ πτωχοὶ — «ἄλλως», εἶπον τῷ Γενικῷ Διοικητῇ «Νὰ δεχθῇ τὴν παραίτησίν μου!» κάπως ἀπορήσας εἶπεν ὅτι «Οὐδεὶς λόγος συντρέχει πρὸς τοῦτο» καὶ ἀμέσως καλέσας τὸν οἰκεῖον Τμηματάρχην ἔδωκεν ἐντολήν ἵνα γράψῃ τῷ Νομομηχανικῷ τῆς Χίου ἵνα μεταβῇ εἰς Ἰακάρῳ καὶ ἐξετάσῃ διὰ δημόσια ἔργα.

βον) Ἐπειδὴ ἔκτοτε δὲν ἐπεσκέφθη τὸν Γ. Διοικητὴν ἀλλὰ τὸν Γενικὸν Γραμματέα κ. Γεώργιον Σίδερον ἄλλοτε συμφοιτητὴν καὶ φίλον μου ὁ κ. Πεζοχάκις εἶπε τῷ Βασιλείῳ «Δὲν βλέπομεν τὸν φίλον σας!» Διὸ καὶ μετέβην παρ' αὐτῷ ὅπως καὶ τὸν ἀποχαιρετήσω. «Δὲν σᾶς εἶδομεν ἔκτοτε» μοὶ εἶπε! «Εὐχαριστῶ λίαν Ἐξοχώτατε» ἀπήντησα «ἀλλ' ὡς ὑφιστάμενος, ἀφοῦ ἅπαξ ὑπέβαλα τὰ αἰτήματά μου, δὲν ἐνόμιζον ὅτι ἔπρεπε νὰ σᾶς ἐνοχλῶ». Ὑστερον εἶπε τῷ Βασιλείῳ «Ἴδον ἄνθρωπος ὅπως πρέπει Ἀγγλομαθημένος — τοιοῦτοι μᾶς κάμνουν ὡς ὑπάλληλοι».

Τὰ ἐν Ἰακάρῳ — Γέννησις τοῦ Λέοντός μας

Οὕτω παρήρχοντο αἱ ἡμέραι εἰς Ἴκαρον. Ὁ ἴδιος εἰς τὸ καθήκον: (. . .) Διότι ὁ ἀνισόρροπος. Σπ. Σκαρπέτης, ὦν καὶ ἄγαμος, δύστροπος καὶ ἐγωπαθὴς καὶ φιλάργυρος, ἤξιον νὰ γράφωμεν τὴν νύκτα ὑπὸ τὸ ἀβλυχρὸν φῶς μικροῦ λαμπτήρος. Οὕτως ὥστε ἀργὰ ὑπέστρεφον (. . .) — ἔγραφε δὲ ἵνα δῆθεν ἐνημερώσῃ τὴν Γενι-

κὴν Διοίκησιν Μυτηλήνης, πρὶν ἢ μᾶς ἐρωτήσει, διότι τὰ εὗρισκεν ὅλα ἔτοιμα παρ' ἐμοῦ, ὡς γνώστου τῆς Διοικήσεως καὶ τοῦ καθεστῶτος ἐπὶ Τουρκοκρατίας. Καὶ ὅμως ὁ Σκαρπέτης ἦτο τόσο ἐγωϊστὴς ὥστε νὰ μὴ ἀναγνωρίζῃ τῷ ἄλλῳ ἰκανότητα καὶ ἀξίαν. Κακοθείζετο ἀντάξιός τῆς Κυβέρνησεως ἣτις τῷ ἔδωκε καὶ παράσημον ἀναμνηστικόν.

Καὶ ταῦτα μὲν ὡς ἐν παρόδῳ.

Τὰ καθ' ἡμᾶς. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἡ κοινωνία τῆς Ἰκάρου πολὺ μᾶς ἠγάπησε καὶ μᾶς ἐτίμα, καὶ τοσοῦτω μᾶλλον καθ' ὅσον ἐπρωτοστάτησα καὶ ὁ ἴδιος εἰς τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς πατρίδος των. Ἰδία περιεποιούντο πολὺ καὶ τὴν οἰκογένειάν μου, τὴν ὁποίαν ἠγάπων ἐξαιρετικῶς οἰκογένεαί τινες, καὶ δὴ κόραι ὡς τοῦ Ἐμ. Μαρζάκη — Κυπριακῆς καταγωγῆς — καὶ τοῦ γυναικαδέλφου αὐτοῦ Ζαχαράτσα. Ἀλλὰ καὶ εἰς τινὰ ἐγγυὲς χωρία ὅπου ἐνίοτε ἐξεδράμομεν πανταχοῦ ἐτυγχάνομεν ἐξαιρετικῆς δεξιώσεως καὶ ξενίας. Ἀλλὰ ταῦτα πάντα ἦσαν ἐξαιρέσεις: ὡσεὶ εὐρίσκειτό τις ἐν τῇ ἐξοχῇ. Τοῦτο δὲν ἦρκει διὰ μίαν οἰκογένειαν ὡς τὴν σύζυγόν μου ἣτις ἔζησεν ἐν Λεμεσῶ μεγαλοπόλει, ἐν μέσῳ ἄλλου περιβάλλοντος.

Ὁ ἴδιος φύσει ρέπων πρὸς ἡσυχίαν καὶ τὸν μονήρη βίον — καὶ λόγῳ τῶν καθηκόντων μου ἠνειχόμην τὴν κατάστασιν, ἐπὶ ἐλπίδι αἰσιωτέρου μέλλοντος.

(. . .) Ἐπὶ πλέον καὶ ἄλλα. Οὕτω ὁ ἐπ' ἀδελφῇ Λεμονιά γαμβρὸς τοῦ ἱατροῦ *I. Μαλαχίου*, *Χαρ. Παμφίλης*, βαρέως φέρων τὸ ὅτι δὲν ἐγένετο Διοικητῆς Ἰκαρίας! ἤρξατο ἐπιτιθέμενος ἐναντίον τῆς Διοικήσεως ἐν τῇ ἐφημερίδι «Ἰκαρία» τὴν ὁποίαν ἐξέδιδε. Οὕτω εἰς τὸ φύλλον τῆς 12 Μαρτίου 1914 ἔγραφεν ὑπὸ τὸν τίτλον «ἀρχαὶ ὠδίνων» ὅπερ ἐθεωρήθη ὑβριστικόν: διὸ καὶ ὁ Σκαρπέτης ἐνήργαγεν αὐτὸν εἰς Σάμον καλέσας καὶ ἐμὲ ὡς μάρτυρα — ἐμπειροπραγματογνώμονα.

Διὸ καὶ μετέβημεν εἰς Σάμον τὴν 1ην Ἰουλίου: τὴν 2αν Τετάρτην ἐπὶ Δικαστηρίου. Εὐρέθην εἰς δύσκολον θέσιν καὶ ἀπέναντι τοῦ Σκαρπέτη καὶ τοῦ ἱατροῦ. Εἶπον νὰ μὴ ἐλαμβάνομεν ὑπ' ὄψιν τὰ τοιαῦτα: διότι κατόπιν ὁ Παμφίλης ἔθιξε καὶ τὸν Ἰωῶνα Δραγούμην καὶ ἐμέ. Ἀλλὰ πρὸς κέντρα ἐλάκτισε — ἀπέβη δυστυχῆς θανῶν (. . .).

Ἐν Σάμῳ, ἣν ἐπεσκέφθην διὰ 4ην φορᾶν, ἐπεσκέφθη πολλοὺς ὡς τὸν Πρόεδρον τοῦ Δικαστηρίου, καὶ τὸν Εἰσαγγελέα, τὸν Μητροπολίτην Κωνσταντῖνον, καὶ τὸν Διοικητὴν Ἀναστ. Ἀδοσίδην, ὅστις ἐνώπιον τοῦ Βουλευτοῦ Χατζηδάκι ἐξεφράσθη λίαν δυσμενῶς περὶ τοῦ Σκαρπέτη — καὶ ὅμως ὕστερον ἐγένοντο φίλοι — (πανταχοῦ φαυλότης), ὡς κλέπτον, ἀθθάδους, ὑβριστοῦ.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἐγὼ εἰς Μυτηλήνην ὁπότε φθάνει καὶ ὁ ἀδελφός μου Κλεόβουλος εἰς Ἰκαρίαν. Ἀνεχώρησε τὴν 4ην Αὐγούστου 1914 Δευτέρα.

Γέννησις τοῦ Λέοντός μας

(. . .) Τὴν 14ην Σεπτεμβρίου 1914 τὸ βον εἰς Σάμον διὰ τὴν δίκην Σκαρπέτη — Παμφίλη.

Τὴν 16ην Σεπτεμβρίου Τρίτην ἔλαβον παρὰ τοῦ Γενικοῦ Διοικητοῦ τῶν νήσων

κ. Μ. Πετυχάκη επίσημον ἔγγραφον ἀπὸ 12ης τοῦ μηνὸς ὑπ' ἀριθ. 898 καὶ πρωτοκόλλου 14101, διὰ τοῦ ὁποίου διωριζόμην ἀντικαταστάτης τοῦ Σκαρπέτη ἐπανερχομένου εἰς τὴν προτέραν ἐν Ἀθήναις θέσιν του. Κατόπιν, μοὶ τὸ ἀνήγγειλε καὶ ὁ Χριστόπουλος Βασίλειος θερμῶς συγχαίρων με. Οὐδενὶ δὲ εἶπον τοῦτο, εἰ μὴ τῇ οἰκογένειά μου.

Ἐτήρησα δὲ σιγὴν ἵνα μὴ ἐκθέσω τὸ Διοικητικὸν ἀξίωμα, καὶ εἶπωσιν οἱ Ἰκαριοὶ ὅτι ἐπέτυχον τὴν παῦσιν τοῦ Σκαρπέτη, ὡς ἐγένετο ἐπὶ Τουρκοκρατίας — ὁ Σκαρπέτης ἐπαύθη ὡς συγκρουσθεὶς πρὸς τὴν Γ. Διοίκησιν, λῶν ζητήματα διὰ μέσου τῶν φίλων του ἐν τῷ Ὑπουργείῳ τῶν Ἐσωτερικῶν. Ἀλλὰ τί ἔπραξε; Ἐλθὼν εἰς Ἰκαρίαν ἵνα παραλάβῃ τὰ πράγματά του συνειργάσθῃ μετὰ τοῦ Παμφίλη καὶ Ἀδισέδη ὥστε ἡ Ἰκαρος ἀπὸ τῆς Χίου νὰ ὑπαχθῇ εἰς τὴν Σάμον καὶ οὕτω ἔμεινε καὶ πάλιν.

Γεωργίου Οἰκονομοπούλου οὐτινος ὁ ἀδελφὸς Χρῆστος ἦτο ὑπάλληλος ἐν τῷ Ὑπουργείῳ τῶν Ἐσωτερικῶν.

Ἐπεισόδιον μετὰ Σκαρπέτη

8 Νοεμβρίου Σάββατον 4 μ.μ. 1914 ἐν τῷ Διοικητηρίῳ.

Παρὰ τῆς Γ. Διοικήσεως ἐζητήθη ὅπως σταλῶσιν ἐπειγόντως αἱ εἰσπράξεις τῆς νήσου.

Ὁ ἔνοχος καὶ καχύποπτος Σκαρπέτης νομίσας ὅτι κατηγγέλη ὑπ' ἐμοῦ διὰ καταχρήσεις — ὡς περικοπὰς μισθῶν τῶν ὑπαλλήλων, ἔξοδα παραστάσεως δι' ἐορτάς, διὰ τὰ ὁποῖα ἐπεβάρυνε τὸν δῆμον Ἰκαρίων — διὸ καὶ μὲ ἠρώτησε ἐὰν ἔγραφα τί εἰς τὴν Γ. Διοίκησιν: ἐμοῦ ἀπορήσαντος διὰ τοῦτο, προσέθηκε «καὶ ὁμως βυσοδομεῖτε ἐναντίον μου» καὶ ἤρξατο καταφερόμενος. Ὁργισθεὶς καὶ ἐξεγερθεὶς ὤρμησα κατ' αὐτοῦ λέγων «Ἀθλιε τολμᾷς ἀκόμη νὰ αἰτιασθῆς ἄλλους σὺ ὅστις μετὰ τοῦ Εἰρηνοδίκου διαπράττετε ἐνταῦθα τοσαύτας ἀσχημοσύνας;» καὶ συνάμα κατήνεγκον αὐτῷ πωγμὴν ἐπὶ τὴν σιαγόνα: ὁπότε ἔλαβε τὴν καρτέκλα νὰ ἐπιτεθῇ: ἀλλὰ τοῦ τὴν ἀφήρσα, ἐν τῷ μεταξὺ εἰσηλθὼν ὁ Δικηγόρος Λεωνίδας Σπανὸς ἀκούσας τὴν ἔριδα: Οἰκτῆρας τὸν Σκαρπέτην διὰ τοὺς παραλογισμοὺς καὶ τὰς ὕβρεις του ἐναντίον πάντων.

Ὁ Σπανὸς ἀφοῦ τὸν ἐπέπληξε τοῦ εἶπεν ὅτι ὁ ἴδιος μὲ ἀπεκάλει ἄλλοτε καλοκάγαθον καὶ τίμιον καὶ ἱκανόν, καὶ ὅτι χάριν αὐτοῦ ἐψόχρανα τοὺς φίλους μου.

Καὶ ἐπὶ πλέον ἐγὼ συνετέλεσα μετὰ τῶν Ἰκαρίων εἰς τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς νήσου, καὶ ἐγὼ ἔπρεπεν ἐξ ἀρχῆς νὰ διωριζόμην Διοικητής.

Τέλος ὁ Σκαρπέτης ἠναγκάσθη νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι ἐζήτησε θέσιν παρὰ τῇ Γενικῇ Διοικήσει ἀλλ' ἀπεκρούσθη, καὶ οὕτως παρεῖχε πράγματα εἰς τὴν Ἰκαρίαν: συντελέσαντος πρὸς τοῦτο καὶ τοῦ Εἰρηνοδίκου, ὅστις εἰρήσθω, ἐπαύθη πρότερον τοῦ Γ. Διοικητοῦ.

Κατόπιν τούτων μετέβημεν ὁμοῦ εἰς τι καφενεῖον τοῦ Νικολάου Κοντολέοντος. Τότε μοὶ εἶπεν ὅτι ἔμενε διὰ τὸ χρέμα ἵνα μεταβῇ εἰς τὸ Βέγγιον.

Τὴν ἐπιούσαν ἐλήφθη ἐπιστολὴ παρὰ τοῦ Γ. Διοικητοῦ ἐξηγοῦντος ὅτι αἱ εἰσπραξίαι ἐζητοῦντο διὰ τὴν συντήρησιν τῶν ἐκ τῆς Μ. Ἀσίας προσφύγων! καὶ ὅτι ἀδίκως μὲ παρεξήγησε!

Ταῦτα καὶ πρὸς τὸν Παπᾶ Κουλουλιαν ὅστις τῷ εἶπεν ὅτι οὐδενὶ εἶπον περὶ τοῦ διορισμοῦ μου ἵνα μὴ τὸν ἐκθέσω: ἀλλὰ διὰ τὴν πυγμὴν ἐμνησιβάκει.

Ἡ Μαρίνα εἰς Ἀθήνας

Ἡ ἐπάνοδος τοῦ Σκαρπέτη — ἔθιξεν ἡμᾶς μόνον ὡς πρὸς τὴν διαγωγὴν του. Κατὰ τὰ λοιπά, οὔτε ἀξιώματα ἤθελον, ἀλλ' οὔτε καὶ νὰ μείνωμεν πλέον εἰς Ἴκαρον, ἢ ὅποια τοσαῦτα μᾶς ἐστοίχισε.

Ἀνεμέναμεν μόνον εὐκαιρίαν. Ἡ Μαρίνα ὁμως ὁσημέραι μᾶλλον ἐστενοχωρεῖτο πρᾶγμα ὅπερ εἶχεν ἐπίδρασιν καὶ ἐπὶ τοῦ θηλασμοῦ τοῦ βρέφους.

Διὸ καὶ ἀπεφάσισε παρὰ τὴν γνώμην μου νὰ μεταβῇ εἰς Ἀθήνας πρὸς συνάντησιν τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν κ. Ἐμ. Ρέπουλη, ὅστις ὤφειλε τὴν ἐκλογὴν του ὡς Βουλευτοῦ εἰς τὸν ἀείμνηστον πενθερόν μου, ἦτο δὲ καὶ κηδεμὼν τῆς Μαρίνης εἰς τὸ Ἀρσάκειον. Διὸ καὶ τὴν 19 Δεκεμβρίου 1914 Παρασκευὴν ἀπέπλευσε διὰ τοῦ «Αἰγαίου».

Τῷ εἶπεν ὅτι ἄλλοτε ὑπεσχέθη εἰς ἐμὲ πολλά. Ἐσκέφθη καὶ εἶπε διὰ τὴν Χαλκηδικὴν καὶ ἡ Μαρίνα διὰ τὴν Καστοριάν.

Σημ. Ἄλλοτε ὁ Δραγούμης εἶπε διὰ τὸ Ἅγιον Ὅρος.

Ἄλλ' οὐδὲν ἐπετέλεσεν. Ἄλλως τε ὁ ἴδιος δὲν ἤθελον τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν διὰ θέσιν, ἀλλὰ τὸ τῶν Ἐξωτερικῶν διὰ δρᾶσιν.

Τὴν 23 ὑπέστρεψε δι' Εὐδήλου, καὶ διὰ νυκτὸς ἔφιππος εἰς Ἅγιον Κηρύκον.

Λήξεις τοῦ 1914 (. . .)

Μάρτιος 1915

Εὐλογία ἐν Μαραθοκάμπω Σάμου: ἐνεβολιάσθημεν καὶ οἱ τρεῖς. (. . .)

Παράνομος πρᾶξις τοῦ Ἀδοσίδου παρὰ διὰ τῆς ἀπὸ 16-3 καὶ ἀριθ. 133 διάταγμα περὶ ἀπαλλαγῆς μου ἐκ τῆς ὑπηρεσίας, ὅπερ εἶτα ἀνέστειλε φοβηθεὶς τὸν νόμον 524.

Δικαιολογηθεὶς εἶπεν ὅτι ἐπραξε τοῦτο τῇ εἰσηγήσει τῶν τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν διὰ νὰ διορισθῇ κάποιος Γ. Πρωτοπαπᾶς:

Ἰστέον δὲ ὅτι ἐκ τινος συνταξειδίου μετὰ τοῦ Ἀδοσίδου ἀπὸ Σάμου εἰς Ἴκαριαν — ἐκεῖθεν δι' Ἀθήνας, ὅτε ἀντηλλάξαμεν πολλὰ καὶ ἤκουσε ποῦ ἐξεπαιδεύθη καὶ τὴν προτέραν δρᾶσιν μου, ἠρόρησε πῶς ἔμενον ἐν Ἴκαρίᾳ. Εἰς ἄλλους δὲ εἶπεν ὅτι ἐγὼ ἤμην ἐνδεδειγμένος καὶ ὄχι ὁ Σκαρπέτης.

Μάρτιος 1915 (. . .)

Ἡ ἀναχώρησίς μου ἐξ Ἰκαρίας δι' Ἀθήνας

Ἀπριλίον 11 Σάββατον ὥρα 3 μ.μ.

Γνωσθέντος ὅτι θὰ κατηγορεῖο ἡ Ὑποδιοικήσις Ἰκαρίας, ἀπεφάσισα νὰ μεταβῶ εἰς Ἀθήνας διὰ τὰ περαιτέρω. Ἰστέον δὲ ὅτι οἱ ἐν Κύπρῳ οἰκεῖοι μου, ἀδελφοί, ἡ μήτηρ μου καὶ ὁ Θεῖος Ἀρχιεπίσκοπος ἐπέμενον ἵνα κατηγορήσῃ εἰς Κύπρον ἰδιαίτατα δὲ ἡ Μαρίνα.

Πρὸς τοῦτο ἀπέπλευσα διὰ τοῦ «Αἰγαίου» ἀποχαιρετήσας τὴν Ἰκαρίαν ἐν ἧ ἐπὶ πενταετίαν διέτριψα ἀπὸ Σεπτεμβρίου 1909 — Αὐγούστου 1911 καὶ ἀπὸ 29 Μαΐου 1912 — Ἀπριλίον 1915.

Εἰς Πειραιᾶ 10 μ.μ. 12.4.15 Κυριακὴ εἰς θείας Θεοδώρας Συχνῆ ἐξαδέλφης τῆς πενθερᾶς μου.

13 Δευτέρα εἰς Ἀθήνας ὅπου εἶδον πλείστους Ὑπουργούς, Βουλευτάς, Ἀρχιερεῖς πρώην συμμαθητάς μου — τὸν φίλτατόν μοι Βασίλειον Χριστουπόλεως.

Εἰς Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν ὅπου εἶδον τὸν Τμηματάρχην Περικλῆν Μαζαράκι ὅστις μοὶ εἶπε περὶ τῆς ἐκθέσεως τοῦ Σκαρπέτη. Αὐτῇ ἤθελον ὅπως ἀπαντήσω: εἶπεν ὅτι εἶναι ἐμπιστευτικὴ: εἶπα νὰ τὸ ἐπιτρέψῃ ὁ Ὑπουργός.

Εἰς Ρέπουλη τὴν 14ην Τρίτη ὥρα 5 μ.μ. πρὸς ὃν εἶπον τὰ πάντα: ἡ πολιτεία τοῦ Σκαρπέτη ὃν ἔπρεπε νὰ ἔστελλε πρῶτον εἰς νευρολογικὴν κλινικὴν καὶ εἶτα νὰ ἔστελλε πρὸς διοικήσιν ἄλλων ἐν ᾧ δὲν ἦτο ἱκανὸς ἵνα διοικήσῃ ἑαυτὸν — Ἐρυθρίασε.

Εἶδον καὶ τὸν φίλτατον Κ. Παπαμιχαλόπουλον (καὶ Κάγαζην) ὅστις ἀφοῦ εἶπε τοῖς ἀρμοδίοις πολλὰ ὑπὲρ ἐμοῦ, μοὶ συνέστησεν ἵνα ὑποβάλω αἴτησιν πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν ἣν ἐπέδωκα ἰδιοχείρως τῷ Μαζαράκι.

Εἰς Ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν παρὰ τῷ Ὑφυπουργῷ κ. Μαυροειδεῖ ὅστις μοὶ ἀνεκοίνωσεν ἐμπιστευτικῶς σκέψιν τῆς Κυβερνήσεως ἵνα μετ' ἄλλων γράψωμεν περὶ τῶν δικαίων τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐπὶ τῆς Κων/πόλεως — ὅπερ ἔπραξεν ὕστερον ὁ κ. Κ. Παπαμιχαλόπουλος. Ἠὐχαρίστησα ἐπὶ τούτῳ εἰπὼν ὅτι ἀναμένω τὴν οἰκογένειάν μου καὶ θὰ κατέλθω εἰς Κύπρον.

Εὐχαριστήριον Ἰκαρίων φοιτητῶν

Ἐκ λόγων εὐγνωμοσύνης καὶ ἐκτιμήσεως ἐξ φοιτηταὶ συντάξαντες ὑπέβαλον πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν ἔγγραφον δι' οὗ ἔλεγον ὅτι ἡ διαγωγή μου ὡς Διοικητικοῦ λειτουργοῦ ὑπῆρξε ἑλίαν ἐπωφελῆς διὰ τὴν Ἰκαρίαν καὶ τιμητικὴ διὰ τὴν Κυβέρνησιν.

Μαῖος τοῦ 1915 Σάββατον 2

Ἀφίκετο ἡ οἰκογένειά μου ἐξ Ἰκαρίας διαμείνασα εἰς θείας Θεοδώρας ἐν Πειραιεῖ. (. . .)

Καί τώρα ἀπό τῶ χειρόγραφα «Πρακτικά» τοῦ Κ. Γ. Λομβαρδῶ, γραμματέα τῆς Πολιτείας τῆς Ἰκαρίας, φωτοτυπίες πού εὐγενῶς μοῦ ἔστειλε ὁ Γεώργιος Λομβαρδῶς:—

πόθων τοῦ γαοῦ θά αὐτεδριάλη ἔνθα αἱ περιστάσεις ἐπιτρέψουσι τοῦτο μέχρι ἐπιλοῦ ἀποματαστάσιω τῶν πραγμάτων καί γενικῶς διαγνώμης. Δύναται μάλιστα τὰ ἀντικαθιστᾶ ἀντιπροσωπῶν τε. ἀφ' οὗ πρῶτον ἀναμοινοῦ ἕως τήν ἐπιτροπήν τῶν ἀντιπροσώπων, ἥτις θέλει ἐγκρίνη τήν παραδεδωκῆν ἢ μή τοῦ ἀτόμου τούτου ὡς ἀντιπροσώπου.

ΠΡΑΚΤΙΚΟΝ Β'

Κατ' ἀπόφασιν τῆς Ἐπαναστατικῆς Συγκλήσεως διαρρίσθη ἑπταμελῆς ἐπιτροπή ἀποτελουμένη ἐκ τῶν κυρίων Ἰωάννου Πουλιανού Ἰατροῦ, Ἰωάννου Μαχαχίου Ἰατροῦ, Γεωργίου Κράτσα Ἰατροῦ, Ζαχαρίου Μωραΐτου διηγηγούρου, Χριστοδούλου Σπαροῦ Ἰατροῦ, Κωνσταντίνου Μιχαῆ καί Κωνσταντίνου Μυριανθοπούλου, ἥτις γάρ συντάξῃ κατάλληλα ψηφίσματα καί ἐπιδώσῃ αὐτά δι' ἀντιπροσώπων τῆς ἕως τὰς ἀρμοδίας ἀνάμεις ὑπὲρ ἐπιτελεῖω τῶν πόθων τοῦ Ἰωαννίου γαοῦ καί προσκομίσῃ τὰ ἐπιτιμῆ ἐφόδια πρὸς ἀμύνην τῆς κήσου. Ὡς τοιαύτη ἐπιτροπή αὐθημέρον ἐξελίξῃ ὁ κ. Ζαχαρίας Μωραΐτης καί Χριστοδούλος Σπαρός Ἰατροί. 1. Κατ' ἀπόφασιν τῆς ἐπαναστατικῆς Συγκλήσεως ἡ πατρὶς ἀναγαμβρ-

1. Ἀπὸ τοῦ Χριστ. Σπαροῦ μετέβη ἰς Ἀθήνας ὁ ἀδελφός αὐτοῦ Λιωνίδης. Σπαρός διηγηγός.

ΠΡΑΚΤΙΚΟΝ 73^{ου}

Αὐθημερόν (21) Σ/βρίου μηνός καὶ ἔτους 1912
 συνελθούσα ἡ Διοικητικὴ Ἐπιτροπὴ τῆς Ἐλευθέ-
 ρας πολιτείας Ἰαυρίας εἰς ταυτιμὴν συνεδρίασιν
 καὶ συσκιεφθῆσα περὶ τῆς ἐποπτείας καὶ διοργα-
 νώσεως τῶν Σχολείων ἀπεφάσισεν τὰ ἑξῆς.

Ἀναθίτι συμφώνως τῷ ὑπ' ἀριθ. 50 πραυτι-
 μῶ Ἀυτῆς ἐγγράφῳ τῆς 30 Ἀυγούστου τῆς ἀνα-
 τέραν ἐποπτείας καὶ διοργάνωσις τῶν Σχολείων
 εἰς τὸν Σύμβουλον Ἀυτῆς κ. Κωνσταυτῆτοι Μυ-
 ριαυθόπουλον, εἰς ὃν ἀναθίτι ἐπίσης καὶ τὸ ἔθνη-
 μὸν κήρυγμα.

Ἡ Διοικητικὴ Ἐπιτροπὴ Ἰαυρίας.

Ὁ Πρόεδρος

Τὰ μέλη

Ι. Λ. Μαλαχίας

Ἰερὺς Κ. Κουλουρίας

Κ. Πουλιαοῦ. Ι. Ν. Μαχαχίας

Θ. Σπαγός διὰ Χρ. Σπαγῶ

Δημήτριος Ὀρφαγός.

Ἐπιμυροῦται τὸ γνήσιον τοῦ ἀντιγράφου.

Ἐν Ἀγ. Κηρύκειῳ Ἰαυρίας τῆ 5 Ν/βρίου 1912.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Διοικητ. Ἐπιτροπῆς.

Handwritten signature

ΕΛΕΥΘΕΡΑ ΠΟΛΙΤΕΙΑ ΙΚΑΡΙΑΣ.

Πρὸς

τοὺς ὕποταμίους, τελῶνας καὶ τελωνοσταθμάρ-
 χας τῆς Ἰαυριαυῆς πολιτείας.

Ἐντέλλογται πάντις οἱ ὕποταμίαι, τελῶ-

Διορίζω προσωρινόν Διευαστήριον πρὸς ἐν-
 δειασιν διαφόρων ἐγκλημάτων ἀπαρτιζόμενον ἐν-
 τῶν κ.κ. Χαραλάμπου. Γ. Παμφίλου ὡς Προέδρου,
 Ἐμμανουὴλ Παμφίλου καὶ Γεωργίου Κλίμου ὡς
 Παριδρῶν καὶ Κωνσταντίνου Μυριανοπούλου
 ὡς Εἰσαγγελίας, τὸ ὅποσον θὰ ἰσχύῃ ἐπὶ μίαν διυ-
 ημερίαν.

Διὰ δὲ τὰ μισρὰ πταίσματα ὀρίζονται αὐτῶν
 μοχρογτία μετὰ τῶν Αστυνόμων ἵνα ἐκδικήσω-
 σιν αὐτά.

Ἡ Διοικητικὴ Ἐπιτροπὴ Ἰααρίας.

Ὁ Πρόεδρος

Τὰ μίλη.

Ἰ. Λ. Μαλαχίας

Ι. Πουλιανός

Γιρῶς Κ. Κουλούλιας

Κ. Πουλιανός

Χ. Σπανός

Αγγελος. Ηλ. Τσαγτίς

Δημητριος Ὀρφανός.

Ἐπιμυροῦται τὸ γνήσιον τοῦ ἀτυγράφου

Ἐν Ἀγ. Κηρύκῳ Ἰααρίας τῇ 4 Ἰβρίου 1912.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Διοικητ. Ἐπιτροπῆς.

ΠΡΑΚΤΙΚΟΝ 47^{ον}.

Αὐθημερόν 19 Αὐγούστου συζηθοῦσα ἐκ-
 τῶν Διοικητηρίων ἡ Διοικητικὴ Ἐπιτροπὴ Ἰααρίας
 καὶ λαβοῦσα ὑπ' ὄψει τὰς πηλας αἰτήσεις
 διαφόρων πηλιτῶν πρὸς ματάταξιν ὡς τὸ σῶμα

ΠΟΛΙΤΑΙ.

Τὸ θεμίλιον ὄλης μας τῆς ὑποθέσεως, τὸ θεμίλιον τῆς ἐπιτυχίας τοῦ ἀγῶνός μας ἔνι ἡ ἰσότης. Διὰ τοῦτο πρέπει νὰ θεωρῆται ὡς ἕχθρός τοῦ τόπου μας, πλὴν ἀσπονδος ἀπὸ τοὺς Τούρμους καὶ θεῖς ἀνθρώπος, ὅστις ἠθελτομησῆ νὰ ὑπονομώσῃ τὸ θεμίλιον αὐτὸ δι' ὅποιονδήποτε τρόπον καὶ δι' ὅποιονδήποτε τρόπον. Ἔστω βάσις τῶν ἐνεργειῶν σας ἡ ὑπακοή πρὸς τὰς Ἀρχὰς καὶ τοὺς Νόμους.

Ἐν Ἀγ. Κηρύκιω Ἰαρίας τῇ 22 Αὐγούστου 1912.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς

J. Λ. Μαλαχίας.

Ἐπιμυροῦται τὸ γνήσιον τοῦ ἀντιγράφου.

Ἐν Ἀγίῳ Κηρύκιῳ Ἰαρίας τῇ 4 Ν/βρίου 1912.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Διοικητ. Ἐπιτροπῆς.

Μαλαχίας

ΠΡΑΚΤΙΚΟΝ. 4907

Σήμερον τῇ ἑμοστῇ ἐνάτη (29) Αὐγούστου τοῦ ἔτους 1912 ἡμέρα Τετάρτη συνεθεύσα ἡ Διοικητικὴ Ἐπιτροπὴ τῆς Ἐλευθερίας Ἰαριατικῆς πολιτείας ἀποφασίζουσα τὰ ἑξῆς.

Ἐπιλεγῆ καὶ διορίζου πενταμελῆ ἐπιτροπὴν ἀποτελουμένην ἐκ τῶν κ.κ. Μιχαὴλ Ι. Τσοῦτα, Κωνσταντίνου Μυριανθοπούλου, Ζαχαρίου Μωραΐτου, Σαραλάμπου Γ. Παμφίλη καὶ Λιωνίδου Σπαγοῦ ἀπάντων διμνηθῶν, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνατίθεται ἡ ἐντολή καὶ ὑποχρῆσις

ὅπως ἐντός τριῶν ἡμερῶν συντάξωσιν ὀργανισμόν τῶν διαστηρίων χάρτην ἀνάλογον πρὸς τὰς σημερινὰς περιστάσεις τῆς Ἰαριαῖκῆς πολιτείας. Μὲχρις οὗτου δὲ καθορισθῶσι τὰ διαστήρια τὰ διάφορα πταίσματα θὰ διαλύωνται κατὰ τὴν ἑλληνικὴν Νομοθεσίαν καὶ συμφῶνως τῷ ἔθ. πρ. αὐτῶν. **Εἰς τὸν Εὐδῆλον** ἰδρύεται καὶ συστάται ἡ **Εἰρηνοδιαιτητικὴ** ἐπιτροπὴ θὰ ἐκτελεσθῶσι τὰς ἀνάγκας **Μισαρίας** καὶ **Παραμυρίας**. **Τὰ** περὶ διαστηρίων ἀποφασισθέντα θὰ ἰσχύωσι μέχρι νεωτέρας ἀποφάσεως τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Ἰαριαῖκῆς πολιτείας.

Ἡ Διοικητικὴ Ἐπιτροπὴ Ἰαριαίας.

Ὁ Πρόεδρος

Ι. Λ. Μαλαχίας.

Τὰ μέλη.

Στ. Παμφίλης

Ἄγγελος Ηλ. Τσαγτίς

Α. Ν. Σπαγός

Ζ. Μωραΐτης

Γενικὸς Κ. Κουλουρίας Ἐξάρχος.

Ἐπιμυροῦται τὸ γνήσιον τοῦ ἀντιγράφου.

Ἐν Ἀγ. Κηφισῆς Ἰαριαίας τῆς 24/βρίου 1912.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Διοικητ. Ἐπιτροπῆς

Ἰ. Λ. Μαλαχίας

ΠΡΑΚΤΙΚΟΝ. 50^{ον}.

Σήμερον τῆς τριακοστῆς (30^{ης}) Αὐγούστου μηνός

καὶ ἔτους χηλιοστοῦ ἐνιαμοσιοστοῦ δα-

ΠΡΑΚΤΙΚΟΝ. 10^{ον}

Αθήναι τῆν 24 Ἰουλίου 1912 συζητοῦσα ἡ
Διοικητικὴ Ἐπιτροπὴ Ἰατρίας καὶ λαβοῦσα ὑπ' ὀ-
φειτάς ὑπηρεσίας, ἀεὶ μέχρι τοῦδε προσήγγι-
μιν ὑς τὰς Ἰατριάτων ἀγῶτα ὁ μ. Κωνσταντῆ-
νος Μυριανθάπουλος διορίζει αὐτόν βοηθὸν τοῦ
ἐπιτάσσει Προέδρου τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς
καὶ Σύμβουλον αὐτῆς τιμῆς ἴσων.

Ἡ Διοικητικὴ Ἐπιτροπὴ Ἰατρίας.

Ὁ Πρόεδρος

Τὰ μέλη.

Ι. Λ. Μαλαχίας

Ἰερών. Κ. Κουλουρίας Ἐπαρχ.

Ἄγγελος. Ηλ. Τσαντίε

Ι. Πουλιανός

Σαραντινῆ. Ι. Κρόμος

Θ. Χ. Σπατός

Κ. Πουλιανός

Ι. Ν. Μαλαχίας

Ἐπιμυροῦται τὸ γνήσιον τοῦ ἀτυγραφοῦ.

Ἐν Ἀθ. Ἐκπύμα Ἰατρίας τῆ 3^ῃ Ἰουλίου 1912

Ὁ Πρόεδρος τῆς Διοικ. Ἐπιτροπῆς

Ι. Λ. Μαλαχίας

ΠΡΑΚΤΙΚΟΝ. 11^{ον}

Σήμερον τῆ ἑμοσθῆ πέμπτη (25) Ἰουλίου
μηνὸς τοῦ ἔτους 1912 συνελθοῦσα ἡ Διοικη-
τικὴ Ἐπιτροπὴ Ἰατρίας καὶ διασαφηνίζου-

πισμα καὶ ἐν μιᾷ στιγμῇ ἐριθῶμεν ἱτοιμοί-
 εις τὸ σημεῖον τῆς συγκλιτρώσεως καὶ ταχῶ-
 μεν ὑπὸ τὰς διαταγὰς τῶν ἀξιωματιῶν ἵνα τι-
 μηφόρως ἀντιπεζίλθωμεν κατὰ τῶν ἐπιδρομίων.

Τοῦτο πράττομεν τὸ ὑψιστον πρὸς τὴν πα-
 τρίδα ἐπιτηδύμεν μαθήμων καὶ τὸν θεὸν θὰ ἴ-
 χαμεν βοηθόν.

Εν Ἰαρίᾳ τῇ 9 Ὀκτωβρίου 1912.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς
Ι. Λ. Μαλαχίας.

Ἐπιυροῦται τὸ γνήσιον τοῦ ἀντιγράφου
Εν Ἀθ. Ἡερύμῳ Ἰαρίᾳ τῇ 5 Ν/βρίου 1912.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς.

Μ. Μαραζίου

ΠΡΑΚΤΙΚΟΝ. 74 οὔ.

Σήμερον τῇ δευτέρῃ πέμπτῃ (15) Ὀκτω-
 βρίου μηνός καὶ ἔτους 1912 ἡμέρα Δευτέρα
 συνελθούσα ἡ Διοικητικὴ Ἐπιτροπὴ τῆς Ἐλευ-
 θέρας πολιτείας Ἰαρίᾳς ἐς ταυτινὴν συνεδρι-
 ασιν ἐκτίθει Ἐπιτροπὴν ἀποτελουμένην ἐκ
 τῶν κ. κ. Ζαχαρίου Μωραΐτου, Χαραλάμ-
 που Γ. Παμφίλη, Ἡλίου Π. Χουτρίδου,
 Σαραντοῦ Ι. Κρόμου καὶ Κων. Ι. Μυρια-
 νοπούλου, ἐς τὴν ὁποίαν ἀνατίθει τὴν σὺν-
 ταξιν τοῦ Ὄργανισμοῦ Συναγματίου τῆς Ἰ-
 αριατικῆς πολιτείας μαθῶς καὶ τοῦ Ἐσωτερικ-

Ἐνα ἔγγραφο ἀπὸ τὸ Ἱστορικὸ Ἀρχεῖο Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν τῆς Ἑλλάδος. ἔτους 1912, ὑποφ. Ἱκαρία, ἀρ. κατασ. 13/53 (μᾶς παραχωρήθηκε σὲ φωτοτυπία ἀπὸ τὸ Ἱστορικὸ δρᾶ Σπύρο Λουκάτο) λέγει γιὰ τὴ θέση τοῦ Κ. Μυριανθόπουλου στὴν Πολιτεία τῆς Ἱκαρίας:

Ἑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν

Ἑπουργεῖον Ἐξωτερικῶν

Ἀθ.

Ταύτην τὴν στιγμὴν κατόπιν προσκλήσεως Δημάρχου Μυκόνου μεταβὰς ἐνταῦθα τηλεγραφείω μοὶ ἀνεκοινώθη παρὰ τούτου κάτωθι τηλεμα Δημογεροντίας νήσου Ἱκαρίας κομισθὲν αὐτῷ δι' εἰδικοῦ ἀπεσταλμένου ἔχον οὕτω. —

Λαὸς Ἱκαρίας ἐξεγεροθεὶς 18 τρέχοντος μηνὸς συνέλαβεν φρουρὰν κατόπιν ἀντιστάσεως ἠχμαλώτισεν ἀρχὰς ἐξαιτούμεθα προστασίαν ἀποστολὴν ἀρχηγοῦ ὄπλων ζητοῦμεν γνώμην Κυβερνήσεως διὰ περαιτέρω πορείαν ἡμῶν ἔχομεν ἀμετάσβεπτον ἀπόφασιν νὰ ὑψώσωμεν τὴν ἐλληνικὴν σημαίαν καὶ νὰ κηρύξωμεν τὴν ἔνωσιν ὁδηγήσατέ μας ποῦ ν' ἀποστείλωμεν αἰχμαλώτους.

Αἱ δημογερονταὶ καὶ ὁ Μυριανθόπουλος — Δι' ἰδιαίτερου τηλεματος ὁ αὐτὸς δήμαρχος ἐρωτᾷ ἂν ἀνάγκη ἀποσταλῆ ἐνταῦθα ἀπεσταλμένος καὶ κομιστὴς ἄνω τηλεματος δημογεροντίας παρακαλῶ χορηγήσατε ἡμῖν ταχέως ὁδηγίας.

Νομάρχης Κυκλάδων

Μεταξᾶς

ΑΥΤΟΓΡΑΦΗ

18/11

Κωνσταντίνος Μυριανθοπούλου

1865

Σεβας

26 2ος 1/2

6504

1865

Ευαίον

υδαντίνος Φωστεριών

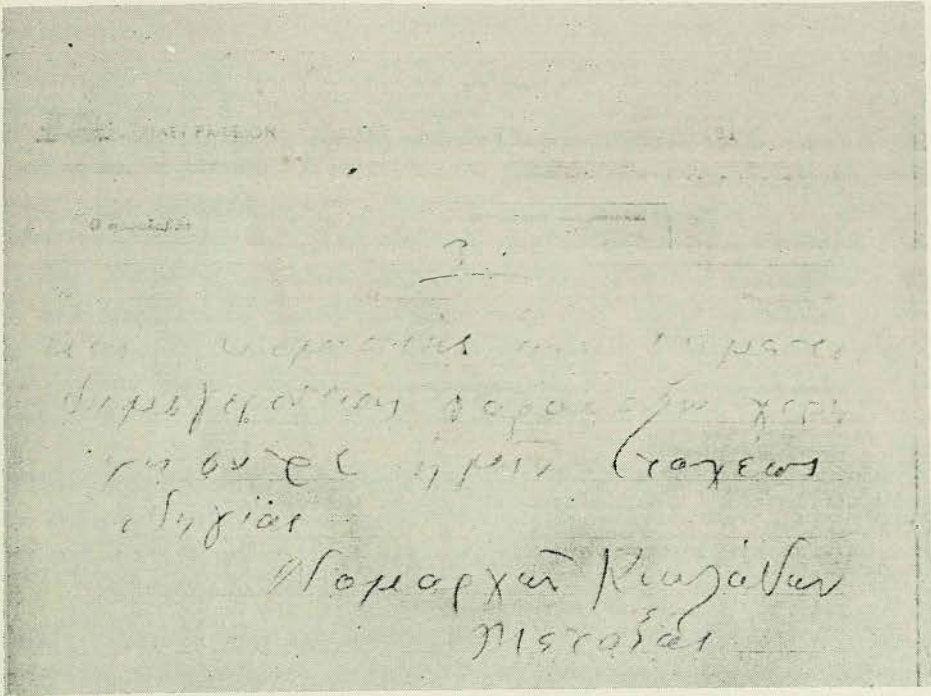
υ υ Φωστεριών

11

Ταύτην τὴν βριμὴν κατόπιν ἀφο-
 υδατοῦ Δημάρχου Μυριανθοπούλου
 ἀναδα ἐνημέρωσιν μεταστέλλω.
 Ἡ ἀρα ταύτην καὶ ἐνημέρω-
 σιν ἀναδα ἐνημέρωσιν μεταστέλλω.
 ἀναδα ἐνημέρωσιν μεταστέλλω.
 ἀναδα ἐνημέρωσιν μεταστέλλω.

Ἄλλοις ἱκαρῶν ἐξελθόντες 18
 ἀναδα ἐνημέρωσιν μεταστέλλω.
 ἀναδα ἐνημέρωσιν μεταστέλλω.

Μεταστέλλω	18	1865	1865	1865
------------	----	------	------	------

Ἐπίμετρο

Εἶναι φυσικὸ σὲ ὅλους τοὺς ἀγῶνες τοῦ ὁποιοῦδήποτε τόπου νὰ γεννιοῦνται ἀντιζηλίες, καχυποψίες καὶ διάφορα συμφέροντα. Ἐξάλλου, ἡ πολιτικὴ χρησιμοποιεῖ τὸ καθετί, θεμιτὸ καὶ ἀθέμιτο, γιὰ νὰ ἐπιβάλλει τὴν αὐτοάμυνά της. Στὰ μικρὰ μέρη τοῦτο παρουσιάζεται πιὸ χτυπητό.

Ἀπὸ τίς αὐτοβιογραφικὲς σημειώσεις τοῦ Κ. Μυριανθόπουλου φαίνεται κι' ὅλας ἡ ἀντίθεσή του μὲ τὸν Σπύρο Σκαρπέτη. Στὸ βιβλίον τοῦ Χαράλαμπου Γ. Παμφίλη «Ἱστορία τῆς Νήσου Ἰκαρίας» (1980) ὑπάρχουν ἀναφορὲς στὸν Κ. Μυριανθόπουλο μὲ δηκτικὸ τρόπο. Ἀπὸ προσωπικὲς μου ἐπαφὲς μὲ ἐπιζῶντες ἀπὸ τὴν οἰκὸγένεια τῶν Πουλιανῶν πληροφορήθηκα πὼς ὁ Χαράλαμπος Παμφίλης βρισκόταν σὲ συνεχῆ ἀντίθεση μὲ τὸν Κ. Μυριανθόπουλο. Ἀλλὰ γιὰ νὰ μὴν ὑπῆρχαν διαφορὲς ἀπόψεις καὶ στάσεις ἀνάμεσα στοὺς ἄντρες σὲ ποικίλα θέματα καὶ προβλήματα; Τόσο φυσικὸ αὐτό!

Ἀπὸ τὴν ἱστορία αὐτὴ τοῦ Χ. Παμφίλη μεταφέρω ἐδῶ τίς ἀναφορὲς στὸν Κ. Μυριανθόπουλο. Αὐτὲς κι' ὅλας δείχνουν τὴν ἔντονη ἀνάμιξη καὶ τὴ θέση τοῦ Κυπρίου ἀγωνιστῆ στὶς ὑποθέσεις τῆς Ἰκαρίας, ἔστω κι' ἂν ὁ Παμφίλης τοῦ ἀποκαλεῖ (μὲ κάποια περιφρόνηση ἴσως) ὁ «διδάσκαλος ἐκ Κύπρου». Τὸν λογαριάζει.

«Ὁ Χ. Παμφίλης ἐπεβιβάζετο ἐπὶ ἀτμοπλοίου τὴν 23ην Μαΐου, ἵνα φθάσῃ εἰς Ἰκαρίαν, ὅτε ὁ Γεν. Πρόξενος ἠμποδίσεν αὐτόν, ὅπως λάβῃ τὰς τελευταίας τηλεγραφικὰς τοῦ Ὑπουργείου ὁδηγίας, αἵτινες καθυστέρησαν κατ' ἀρχὰς μὲν ἔνεκεν τῆς ἐκ τῆς παραιτήσεως τοῦ Δημητραπεκοπούλου ὑπουργικῆς κρίσεως, κατόπιν δὲ καὶ ἔνεκεν παρεξηγήσεως, ἣν ἐξεμεταλλεύθη ὁ ἐκ Κύπρου διδάσκαλος Κων/ρος Μυριανθόπουλος.

Ὁδὴ ἦττον ἔκρινε καλὸν νὰ διαβιβάσῃ ἀθημερὸν εἰς Ἰκαρίαν πρὸς τὴν Δημογεροντίαν διὰ τῆς συζύγου του τόσον τὰ σχέδια τῶν ὑπομνημάτων, ὅσον καὶ προφορικὰς ὁδηγίας περὶ τοῦ ἐπικειμένου πραξικοπήματος, ὅπως γίνῃ προετοιμασία τις. Ἦτο ἡ 29η Μαΐου ὅταν ἡ σύζυγος τοῦ κ. Χ. Παμφίλη φθάσασα εἰς Ἰκαρίαν ἐξέθηκεν τὰ σχεδιαζόμενα πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτῆς κ. Ἰ. Μαλαχίαν, παραδοῦσα αὐτῷ τὰ σχέδια τῶν ὑπομνημάτων ὡς καὶ τὴν ἐπιστολήν του, ἐν ἣ ἐγνώριζε αὐτῷ ὅτι ὁσονοῦπα φθάνει δι' ἐργασίαν, ἣτις δὲν γράφεται.

Ταῦτα ἔδωσαν τὸν προσήκοντα προσανατολισμὸν εἰς τὸν ὑπάρχοντα ἐν Ἰκαρίᾳ ὄργανον καὶ ἤρξατο ἡ προετοιμασία, ἀναμενομένου ἐξ Ἀθηνῶν τοῦ συνθήματος. Τὸ σύνθημα ὅμως τοῦτο ἐβράδυνεν ἐκνευριστικῶς, παρεμβαλόντος ἐν τούτῳ ἐπιτηδείως προσκόμματα, ἐξ ἰδιοτελείας τοῦ ἐκ Κύπρου διδασκάλου Ἰκαρίας Κων. Μυριανθοπούλου, ὅστις μετέβη εἰς Ἀθήνας κατ' Ἀπρίλιον τοῦ 1912 ἐπὶ τῇ ἀορίστῳ ἐλπίδι, ὅτι ἡ ἐν τῷ Αἰγαίῳ κίνησις θὰ παρεῖχεν ἐνκαιρίαν πρὸς τὸν εὐνοοῦντα αὐτὸν τμηματάρχην τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν Ἰ. Δραγούμην, διευθύνοντα καὶ τὸ ταμεῖον τοῦ Ἑλληνικοῦ κομιτάτου, νὰ τὸν διορίσῃ εἰς τινα θέσιν. Κυρίως ἀπέβλεπε πρὸς τὰς καταληφθείσας ὑπὸ τῶν Ἰταλῶν νήσους, ἀλλ' ἐπειδὴ οὐδεμίαν εἶχεν

ἐκεῖ δύναιμι ἐν τούτῳ ὁ Ἰ. Δραγούμης, ἐσχόλαζεν ἐν Ἀθήναις. Κατ' ἀπομίμησιν τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ συνδέσμου τῶν Αἰγαιοσελαγιτῶν μὲ τὸ αὐτὸ πρόγραμμα συνέστη καὶ ἐν Ἀθήναις τοιοῦτος, ὅστις περιορίσθη εἰς τὸ νὰ ὑποβάλῃ ὑπόμνημα πρὸς τὰς Εὐρωπαϊκὰς αὐτὰς καὶ νὰ κινή τὸν Ἑλληνικὸν τύπον εἰς ἀθρογραφίαν. Ὁ δὲ Μυριανθόπουλος κατεγίνετο εἰς προσπάθειάς, ὅπως λάβῃ μέρος εἰς τὸν σύνδεσμον τοῦτον. Ἄλλ' ὅταν τυχαίως τὴν 29ην Μαΐου ἔμαθεν ἐκ τῶν ἐμπιστευτικῶν ἐπιστολῶν, ἃς ἀνεκοίνωσεν αὐτῷ ἢ ἐκ Πειραιῶς διερχομένη σύζυγος τοῦ Χ. Παμφίλη, διενόηθη παντὶ τρόπῳ νὰ ἐξοικονομηθῇ ἐν τῇ ἀποστολῇ ἐκείνῃ. Διὸ μεταβάς παρὰ τῷ κ. Ἰ. Δραγούμῃ ἐγένετο παρ' αὐτοῦ πιστευτός, ὅτι γνωρίζων τὰ ὅλας μυστικὰ σχέδια τοῦ Ὑπουργείου ἐκ τῶν ἀνακοινώσεων τῆς συζύγου τοῦ Χ. Παμφίλη καὶ παραστήσας, ὅτι ὁ Χ. Παμφίλης ἐξήτει μέσον αὐτοῦ παρὰ τοῦ Ὑπουργείου δῆθεν, ὅπως τὸν ἀπαλλάξῃ τῆς ἥν ἀνέλαβεν ἀποστολῆς ὡς ἄγαν δι' αὐτὸν ἐπιζημίον, ἀναθέσῃ ταύτην πρὸς αὐτόν, ἐπέτυχε νὰ πείσῃ τὸν Ἰ. Δραγούμην καὶ περὶ τοῦ ὅτι εἶχεν οὗτος τὴν δέουσαν ἐπιβολὴν παρὰ τοῖς Ἰκαρίοις καὶ οὕτω ἐμισθοδοτήθη καὶ ἔσπευσεν εἰς Ἰκαρίαν, χωρὶς τοῦλάχιστον νὰ ἔχῃ ἰδέαν τινὰ ἀκριβῶς τῶν μετὰ τὸ πραξικόπημα τελεσθησομένων. Μάτην δὲ ὁ Χ. Παμφίλης ἀνέμενεν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τὴν τελευταίαν λέξιν τῆς κυβερνήσεως, ἣν θὰ διεβίβαζεν αὐτῷ ὁ Ἄντ. Σαχτούρης.

Ἄλλ' ἐν Ἰκαρίᾳ οὐδείς ἐκ τῶν μεμνημένων ἦτο δυνατὸν νὰ πιστεύσῃ πρὸς αὐτόν, καθ' ὅσον δὲν ἠδύνατο νὰ πιστευθῇ ὅτι ὁ Κ. Μυριανθόπουλλος θὰ διεβίβαζεν τόσον σοβαρὰν διὰ τὴν νῆσον ἀπόφασιν τῆς ἑλληνικῆς κυβερνήσεως. Διὸ καὶ ἐν Ἰκαρίᾳ ἐσχόλαζεν καταναγκαστικῶς.» (σελ. 211-112)

«Ὁ Κων/νος Μυριανθόπουλος, ὅστις παρουσιάζετο ὡς πληρεξούσιος τρόπον τινὰ τῆς ἑλληνικῆς κυβερνήσεως, μόλις συνελθὼν εἰς τοῦ δέους τῶν πυροβολισμῶν, οἷτινες συνεκράτησαν αὐτόν οἰκουροῦντα, δὲν ἠδυνήθη νὰ φωτίσῃ αὐτοὺς περὶ τοῦ ἂν ἢ ἑλληνικὴ κυβέρνησις ἐνέκρινε ἢ μὴ ἐνδεχόμενον ψήφισμα ἐνώσεως ἢ ἂν συνεβούλευεν αὐτονομίας ψήφισμα, μολονότι ἢ ἑλληνικὴ κυβέρνησις διὰ τοῦ Γενικοῦ προξένου Ἀλεξανδρείας εἶχε δώσει πρὸς τὸν Χ. Παμφίλη σαφῆ κατεῦθονσιν.»

(σελ. 238)

«Κατ' ἀπόφασιν τῆς ἐπαναστατικῆς Συνελεύσεως διορίσθη ἑπταμελὴς ἐπιτροπὴ ἀποτελουμένη ἐκ τῶν Ἰωάννου Πουλιανοῦ, ἱατροῦ, Ἰωάννου Μαλαχία, ἱατροῦ, Γεωργίου Κράτσα, ἱατροῦ, Ζαχαρία Μωραΐτου, δικηγόρου, Χριστοδούλου Σπανοῦ, ἱατροῦ, Κων/νου Μυλωνᾶ καὶ Κων/νου Μυριανθόπουλου, ἧτις νὰ συντάξῃ κατάλληλα ψηφίσματα καὶ ἐπιδώσῃ αὐτὰ δι' ἀντιπροσώπων τῆς εἰς τὰς ἀρμοδίας Δυνάμεις, ὑπὲρ ἐπιτεύξεως τῶν πόθων τοῦ Ἰκαριακοῦ λαοῦ καὶ προσκομίσει τὰ ἐπαρκῆ ἐφόδια πρὸς ἄμυναν τῆς νήσου.» (σελ. 341).

«Ἡ ἑκτακτος ἐπαναστατικὴ ἰκαριακὴ συνέλευσις εἶχεν ὀρίσει τὴν 21ην Ἰουλίου 1912 ὡς ἡμέραν ἐθνικῆς ἐορτῆς. Ὁ λαὸς ἀπῆτει τὴν ἐορτὴν ταύτην, ἵνα ὑψώσῃ τὴν ἑλληνικὴν σημαίαν καὶ ὀρίσῃ τὸν σκοπὸν τῆς ἐπαναστάσεως. Ἄλλ' ἢ διοικητικὴ

ἐπιτροπή δὲν εἶχε ἀποκρυσταλλωμένον σχέδιον τῆς τηρητέας στάσεως. Ὑπῆρχε τὸ προδιάγραμμα αὐτῆς παρὰ τῷ προέδρῳ τῆς ἐπιτροπῆς, προσκομισθὲν ἀπὸ τοῦ Μαῖου ὑπὸ τῆς Λεμ. Χ. Παμφίλη, ὡς εἶχε σχεδιάσει αὐτὸ αὐτὴ ἢ ἑλληνικὴ κυβέρνησις, ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ Μυριανθόπουλος εἶχε διαφεύσει αὐτὸ προηγουμένως οὔτε αὐτὸς οὔτε ἡ ἐπιτροπὴ συνεμορφώθησαν ἀμέσως πρὸς αὐτό, ἀλλ' ἐδέησε νὰ λάβωσι χώραν ταλαντεύσεις τινες, αἱ ὁποῖαι παρ' ὀλίγον ἐξέθετον τὸ ὅλον κίνημα ὡς παιδαριῶδες ἢ ὡς ἔχον ἀφορμὰς καὶ σκοπὸν τὴν ἀντίδρασιν ἀπλῶς ἐναντίον ὠρισμένων παρανομῶν τῶν διοικητικῶν ὑπαλλήλων. Μία πρότασις τοῦ Μυριανθοπούλου, διαβιβασθεῖσα ὑπ' αὐτοῦ καὶ εἰς τὴν ἐφημερίδα «Πατρίδα», ἦτο νὰ γίνῃ αὐτονομία ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Πατριάρχου. Ὁ Λεωνίδας Σπανὸς ἔδιδε συνέντευξιν ἐν Σάμῳ πρὸς Ἱταλὸν δημοσιογράφον, ἐν ᾗ παρίστα τὸ κίνημα ὡς ἐπιδιῶκον ἀπλῶς τὴν ἔξωσιν τοῦ Καϊμακάμη. Ἡ πλειονότης τοῦ λαοῦ ἀπῆτει τὴν ἀνακήρυσιν τῆς ἐνώσεως μετὰ τῆς Ἑλλάδος καὶ τὴν ὑψωσιν τῆς κυανολεύκου. Ἐνῶ ὀλίγοι τινὲς φοβούμενοι, μὴ Ἑλλὰς δὲν δεχθῇ τὴν ἔνωσιν, ἀπήτουν νὰ ὑψωθῇ ἢ σημαία τῆς αὐτονομίας.» (σελ. 242)

«... καὶ τὴν 15ην Ὀκτωβρίου 1912 διωρίζετο διὰ τοῦ πρακτικοῦ 75 Ἐπιτροπὴ ἀποτελεσμένη ἐκ τῶν Ζαχαρία Μωραΐτου, Χαραλάμπους Παμφίλη, Ἡλία Χουτρίδου, Σαρ. Ι. Κρόκον καὶ Κωνσταντίνου Ι. Μυριανθοπούλου, ἵνα συντάξῃ «Ὁργανικὸν Συνταγμάτιον τῆς Ἰκαριακῆς Πολιτείας» ὡς καὶ τὸν ἐσωτερικὸν κανονισμὸν τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς, ἅτινα ψηφιζόμενα ὑπὸ τῶν δύο τρίτων τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς θὰ ἐλάμβανον, κατὰ τὸ πρακτικόν, ἰσχὺν ὀργανικοῦ νόμου καὶ θὰ ἐτίθεντο εὐθὺς εἰς ἐφαρμογὴν». (σελ. 295)

«Τὴν δὲ 19ην Αὐγούστου 1912 (πρακτικὸν 46) διωρίσθη προσωρινὸν Δικαστήριον ἐν τῇ Πρωτευούσῃ ἐκ τῶν Χ. Παμφίλη ὡς Προέδρου καὶ τῶν Ἐμ. Στ. Παμφίλη καὶ Γεωργίου Ν. Κλίκου ὡς Δικαστῶν καὶ τοῦ Κ. Μυριανθοπούλου ὡς Εἰσαγγελέως, ὅπερ θὰ ἐξεδίκαζε τὰ διάφορα ἐγκλήματα πλὴν τῶν μικρῶν πταισμάτων, ἅτινα θὰ ἐδικάζοντο ὑπὸ τῶν Δημογεροντιῶν. Καὶ τὴν 29ην Αὐγούστου (πρακτικὸ 47) συνέστη πταισματοδικεῖον χωρὶς ὁμῶς νὰ διορισθῇ εὐθὺς Πταισμοτοδικῆς ἐν Εὐδύλῳ, ὅπερ ἐκ περιτροπῆς θὰ ἐξυπηρέτει τὰς ἀνάγκας Μεσαρίας καὶ Παραμερίας, διὰ τοῦ αὐτοῦ δὲ πρακτικοῦ 42 διωρίσθη ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν Λεωνίδα Σπανοῦ, Ζαχαρία Μωραΐτου, Κωνσταντίνου Μυριανθοπούλου, Μιχαὴλ Ζολώτα καὶ Χαραλάμπους Παμφίλη, ἣτις ἐντὸς 3 ἡμερῶν θὰ συνέτασσαν ὀργανικὸν τῶν Δικαστηρίων Νόμον ἀνάλογον πρὸς τὰς περιστάσεις τῆς Ἰκαριακῆς Πολιτείας . . .)» (σελ. 299-300).

«Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον ἐκράτει παρ' ἑαυτῶν καὶ τὸν Κ. Μυριανθόπουλον, καίτοι ἐγγνώριζεν ὅτι ἦτο περιττὸς εἰς κάθε κλάδον τῆς Διοικήσεως (πλὴν τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ), μὴ θέλων νὰ ἐννοήσῃ ὅτι ὁ περιττὸς εἶναι ἐπιβλαβής, καθόσον οὗτος ἐγείρει τὰς ἀντιδράσεις καὶ φέρει σύγχυσιν». (σελ. 307).

«Ὑπὸ τοιαύτην πίεσιν βίας ψυχολογικῆς ὁ Ἰ. Μαλαχίας ἐνόμισεν ὅτι ἀναπο-

φεύκτως επίκειντο σφαγή και ἐν τῇ νευρική ταραχῇ του, χωρὶς νὰ σκεφθῇ νὰ ἐρωτήσῃ ἄλλον τινὰ ἐκ τῶν ἐκείνην τὴν ὥραν ἀποσυρθέντων συμβούλων, συντάξεν ἐκθεσιν πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν ἐξωτερικῶν τῆς Ἑλλάδος, δι' ἧς παρίστα ὡς ἄμεσον τὸν κίνδυνον σφαγῶν, ἐξήτει δὲ καὶ τὴν ἑλληνικὴν κατάληψιν καὶ τὴν ἀποστολὴν Ἑλλήνων στρατιωτῶν, ὅπως καταστείλῃ τὴν στάσιν, ἔκαμνε τοὔτέστιν διπλῆν ἀλλὰ ταυτόσημον αἴτησιν, τὴν ὁποῖαν ἀπέστειλε μὲ τὸ κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν διερχόμενον ταχυδρομικὸν ἀτμόπλοιον. τὴν συνώδευε δὲ καὶ ὁ Κ. Μυριανθόπουλος». (σελ. 315).

Ἐπιλεγόμενα

Ἀπὸ ὅσα ἔχουν παρατεθεῖ πιὸ πάνω καταφαίνεται ἡ οὐσιαστικὴ θέση τοῦ Κ. Μυριανθόπουλου στὰ τῆς νήσου Ἰκαρίας σὲ μιὰ πολὺ ταραχώδη περίοδὸ της. Ταυτοχρόνως προβάλλεται καὶ ἡ συμβολὴ τῆς Κύπρου στὸ νεώτερο ἐθνικὸ βίο τοῦ ἑλληνισμοῦ κι' ἀποκαλύπτονται ἔγγραφα γιὰ μελλοντικὴ χρῆσιν ἀπὸ ἱστορικό.

Βιβλιογραφία

- Ἀ ν ὄ ν υ μ ο υ: Ἐτελέσθη χθὲς ἡ κηδεία τοῦ Κωνσταντῖνου Μυριανθόπουλου (βιογραφικὲς σημειώσεις), «Ἐλευθερία» (Κύπρου), 20 Νοεμβρίου 1962.
- Μ ι τ σ ῖ δ η ς, Ἀ ν δ ρ έ α ς: Κωνσταντῖνος Μυριανθόπουλος, «Ἀπόστολος Βαρνάβας», τομ. ΚΓ', 1962, ἀρ. 11-12, σελ. 370-371.
- Π α μ φ ῖ λ η ς Χ α ρ ἄ λ α μ π ο ς: Ἱστορία τῆς Νήσου Ἰκαρίας, Ἀπὸ τῶν προἱστορικῶν χρόνων μέχρι τῆς ἐνώσεως τῆς νήσου μετὰ τῆς Ἑλλάδος (1912), (ἐπιμ.: Ἀθηνᾶ Χ. Παμφίλη-Καριώτα), Ἀθῆναι, 1980.

